

عناصر اصلی حاکمیت شرکتی بیمه‌گران

مترجمان: نوشین لالیان‌پور - ناهید دوستی - آزاده محمدزاده

- کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه علامه طباطبائی
- کارشناس ارشد اکچوئری، دانشگاه علامه طباطبائی
- کارشناس مدیریت بیمه، دانشگاه علامه طباطبائی

مقدمه

و بررسی حاکمیت شرکتی، سطح‌های مختلفی را شامل می‌شوند. هدف این نوشته، فراهم آوردن ترکیبی از عناصر سطح بالای حاکمیت شرکتی است که از اسناد بررسی شده، حاصل می‌شوند. این نوشته، بازتاب بهترین عملکردهایی است که در اسناد ارزیابی مجدد، منظور شده‌اند. درحالی‌که تمرکز این نوشته بر روی ابعاد قابل اجرای حاکمیت شرکتی بر بیمه‌گران بوده و از دیدگاه نظارتی به این موضوع پرداخته شده است، اما به معنای الزامات جدید IAIS نیست. از این‌رو، از نظر IAIS، این نوشته، یک بررسی نظارتی نیست، بلکه اصول مرجع برای IAIS و برای کارهای آتی گروه‌های مشغول به کار کمیته فنی است. این نوشته توسط کارگروه حاکمیت شرکتی در پاسخ به احکام صادرشده توسط کمیته فنی

این یادداشت شامل عناصر کلی و سطح بالای حاکمیت شرکتی برای بیمه‌گران بوده و بر مبنای ارزیابی و رسیدگی به الزامات مربوطه در تعدادی از اسناد پذیرفته شده توسط هیئت‌های بین‌المللی مانند سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی^۱، کمیسیون نظارت بر بانکداری بال^۲، بانک جهانی و انجمن بین‌المللی ناظران بیمه^۳ طرح می‌شود. همچنین بهترین شیوه‌های اجرایی که در مقالات مربوط به بخش خصوصی شرح داده شده بود (حین تدوین این یادداشت) نیز در نظر گرفته شدند.

جزئیات درج‌شده در اسناد موجود در شیوه ارزیابی

1. Organization for Economic Co-operation and Development Organization (OECD)
2. Basel Committee on Banking Supervision
3. International Association of Insurance Supervisors (IAIS)

طرح می‌شود. کارگروه، قصد بسط بیشتر آن را نداشته‌اند، بلکه سعی در تلفیق اصول سطح بالایی کرده‌اند که از ارزیابی مجدد تلخیص شده‌اند. واژگان به کار رفته براساس واژگان موجود در اسناد اصلی تنظیم شده‌اند.

۱. توضیحات عمومی

مقاله حاضر برای ساختار حاکمیت شرکتی متشکل از هیئت مدیره و مدیریت ارشد به کار می‌رود. حوزه‌های قضایی، باتوجه به ساختارها و عملکردهای هیئت مدیره و مدیریت ارشد، از یکدیگر متفاوت هستند. برخی حوزه‌های قضایی که دارای «ساختار دو ردیفی / دو مجلسی» هستند، نقش نظارتی / سرپرستی هیئت مدیره را برای هیئت نظارتی مستقل، دارای هیچ نوع مسئولیت اجرایی، اما دارای مسئولیت سرپرستی تعیین کرده‌اند. بنابراین در این ساختارها، هیئت بیمه‌گر (گاهی اوقات از آن با عنوان «هیئت مدیریت» یاد می‌شود) پاسخگو و مسئول حاکمیت بیمه‌گر است. درحالی‌که «هیئت نظارت» پاسخگو و مسئول نظارت بر «هیئت مدیریت» و نیز نظارت بر عملکرد است. ازسوی دیگر حوزه‌های قضایی دارای ساختار یک ردیفی، مسئولیت وسیع‌تری، شامل سرپرستی و نیز حاکمیت را به هیئت مدیره تفویض می‌کند. در این ساختارها، هیئت مدیره از اعضای اجرایی و غیر اجرایی تشکیل می‌شود. این ساختارها به شکل‌های متنوع نیز وجود دارد.

بنابراین ممکن است واژگان «هیئت مدیره» و «مدیریت ارشد» که در این نوشته از آنها استفاده شده، فی‌نفسه، همان کاربردی را نداشته باشند که در متون ملی و / یا قانونی دارند، اما لازم است برای کارکردهای حاکمیتی و سرپرستی خاص بیمه‌گران به کار روند.

عناصر حاکمیت شرکتی مندرج در این نوشته، لزوماً نباید در وضع قوانین و مقررات نظارت بیمه منعکس شوند. ممکن است دیگر ابزار قانونی، مانند قوانین شرکت یا دیگر مقررات عمومی یا رهنمودهایی از طرف انجمن‌های موجود در صنعت، حاوی این عناصر باشند.

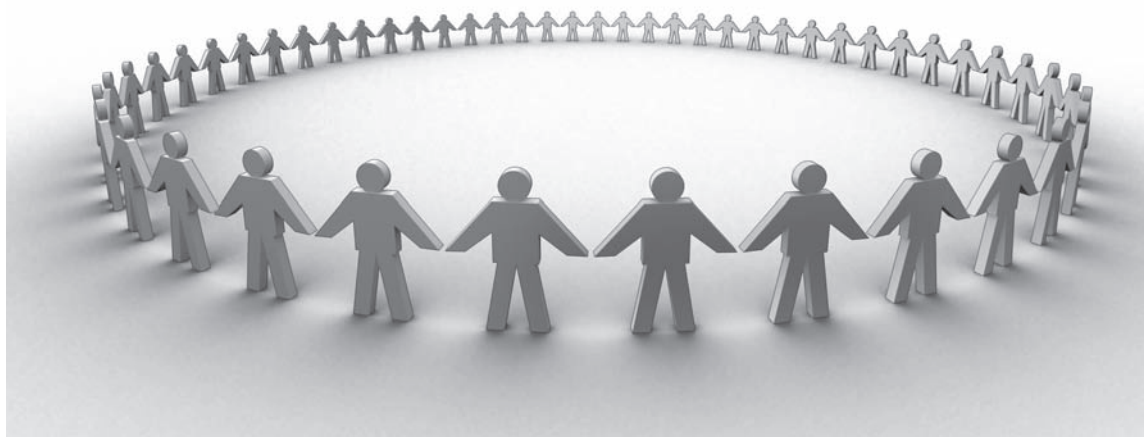
۲. ساختار حاکمیتی

۱-۲. ساختار: ساختار یک ردیفی یا دو ردیفی / دو

مجلسی

همانطور که قبلاً ذکر شد، شیوه‌ها و قواعد مختلفی برای روش‌ها و تنظیمات حاکمیت شرکتی در حوزه‌های قضایی دارای ساختارهای یک ردیفی و دو ردیفی / دو مجلسی وجود دارند. گرچه هیچ نگرشی درباره این که کدامیک از ترتیبات بهتر هستند، اتخاذ نمی‌شود، انتظار می‌رود در هر نوع راهکار اتخاذشده، عناصر بیشتری از حاکمیت شرکتی مناسب، قابل اعمال باشند.

ساختارهای حاکمیت شرکتی و توافقات مربوط به آن باید برای ذی‌نفعان داخلی و خارجی شفاف باشند تا تضمین کنند که سرپرستی مؤثر و پاسخ‌گویی از

۴. مسئولیت‌های هیئت مدیره

۴-۱. شرح مسئولیت‌های هیئت مدیره

هیئت مدیره، پاسخ‌گو و مسئول هدایت، کنترل و حاکمیت بیمه‌گر است. تفویض اختیار به کمیسیون‌های هیئت، نافع مسئولیت‌های هیئت مدیره نیست.

انتظار می‌رود که هیئت مدیره، سیاست‌ها و راهبردهایی را برای بیمه‌گر ایجاد نموده و ابزار دستیابی به آنها و شیوه نظارت و ارزیابی پیشرفت آنها را نیز فراهم کند. درعین حال، هیئت مدیره باید منافع ذی‌نفعان را نیز در نظر بگیرد.

هیئت مدیره تضمین می‌نماید که بیمه‌گر از تمامی قوانین، مقررات و هر نوع قوانین اجرایی مربوطه پیروی می‌کند.

هیئت مدیره اختیار روزانه مربوطه مدیریت بیمه‌گر را به مدیریت ارشد تفویض می‌کند، این هیئت، مدیریت ارشد را سرپرستی و کنترل می‌کند. مدیریت ارشد توسط هیئت مدیره عزل و منصوب می‌شود.

۴-۲. وظایف و مسئولیت‌هایی مدیریت ارشد

مدیریت ارشد، مسئول کسب‌وکار روزانه بیمه‌گر است. این مدیریت، توصیه‌های مربوطه اهداف، راهبردها، طرح‌های کسب‌وکار و سیاست‌های اصلی را در اختیار هیئت مدیره قرار می‌دهد.

سوی هیئت مدیره و مدیریت ارشد بیمه‌گر وجود دارد. جزئیات چنین ساختارها و ترتیباتی، از جمله لایحه وظایف هر کمیسینی باید در دسترس ذی‌نفعان باشد.

۲-۲. ایجاد کمیسیون‌ها

لازم است با توجه به حجم، ماهیت و پیچیدگی فعالیت‌های بیمه‌گر، کمیسیون‌های ویژه‌ای به عملکردهای خاص اختصاص یابد. به‌ویژه، در اغلب موارد لازم است کمیسیون حسابرسی مستقل وجود داشته باشد. همچنین ممکن است ایجاد کمیسیون‌های جداگانه به منظور مدیریت ریسک، حق‌الزحمه اعضای هیئت، انتصاب اعضای هیئت و نیز موضوعات اخلاقی مناسب باشد.

۳. ذی‌نفعان

بیمه‌گران باید منافع تمامی ذی‌نفعان از جمله دارندگان بیمه‌نامه‌ها را به‌عنوان گروه خاصی از سهام‌داران عمده در نظر بگیرند. این امر برای هر نوع بیمه‌گر، هم بیمه‌گرانی که تحت مالکیت سهام‌داران هستند و هم بیمه‌گران تعاونی، به‌کار می‌رود. بیمه‌گران باید تضمین نمایند که هیئت مدیره، نماینده تمامی ذی‌نفعان- از سهام‌داران گرفته تا اعضای بیمه‌گذاران- هستند. در مورد بیمه‌گران تعاونی، بیمه‌گذاران باید، در اصل، دارای حقوق عضویت قطعی، با توجه به «الزامات» مؤسسه بیمه‌ای باشند.

باید گزارش‌های حسابرسی داخلی را به شکل منظم و اختصاصی، دریافت و بررسی نمایند.

۴-۶. اطلاعات مدیریت

هیئت مدیره تمامی اطلاعات ضروری برای انجام وظایفش در تعیین سرپرستی، کنترل و حاکمیت بیمه‌گر را درخواست، دریافت و بررسی می‌کند. مدیریت ارشد تضمین می‌کند که هیئت مدیره به تمامی اطلاعات مربوطه درباره بیمه‌گر دسترسی دارد. این امر، جهت تضمین آگاهی به موقع هیئت مدیره از پیشرفت‌ها و رویدادهای مربوطه و مهم است.

۵. ترکیب هیئت مدیره

۵-۱. اندازه و ترکیب هیئت مدیره

اندازه و ترکیب هیئت مدیره باید مناسب باشد و این موضوع باید تضمین شود که همگی آنان دانش، مهارت، تجربه، تعهد و استقلال جهت انجام عملکردها و مسئولیت‌هایشان به شکل مؤثر، با در نظر گرفتن اندازه، ماهیت و پیچیدگی کسب‌وکار بیمه را دارند.

۵-۲. دوره تصدی اعضای هیئت مدیره

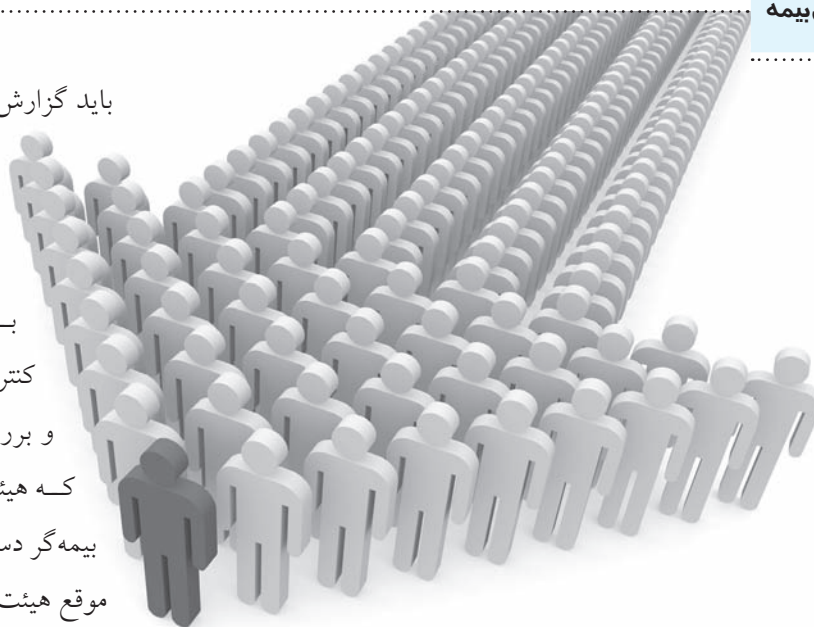
روش‌های مربوط به انتخاب، انتخاب مجدد، عزل و بازنشستگی اعضای هیئت مدیره باید تنظیم شده و مستند شود. عضویت اعضا در هیئت مدیره، مشروط به انتخاب مجدد [در انتخابات] دوره‌ای است.

۶. شرایط

۶-۱. داشتن دانش کافی در مورد ساختار گروه،

ساختار سازمانی، فرآیندها و محصولات

هیئت مدیره و مدیریت ارشد باید با ساختار عملیاتی بیمه‌گر در تمامی حوزه‌های قضایی که بیمه‌گر در آنها فعالیت دارد، آشنا باشند. همچنین باید آگاهی کلی از رشته‌های «بیمه‌ای» کسب‌وکار بیمه‌گر و محصولات بیمه‌گر داشته باشند [یعنی بدانند که بیمه‌گر در کدام رشته بیمه‌ای فعالیت می‌کند و چه محصولاتی را ارائه می‌دهد].

۴-۳. ارزش کسب‌وکار، فرهنگ حاکمیتی و تنظیم

تمهیدات

هیئت مدیره، استانداردهای اخلاقی بالایی را اعمال می‌کند و استانداردهای رفتار حرفه‌ای و رفتار اخلاقی را برای اعضای هیئت مدیره، مدیریت ارشد و دیگر پرسنل وضع کرده، از فرآیند مستمر، مناسب و مؤثر پیروی از این استانداردها اطمینان حاصل کرده و استاندارد ارزش‌های حاکمیتی را تنظیم می‌کند.

۴-۴. کنترل داخلی و مدیریت ریسک

هیئت مدیره، به منظور نظارت بر ریسک‌های پذیرفته‌شده توسط بیمه‌گر، نظام کنترل داخلی و مدیریت ریسک را شامل عملکردهای مستقل مدیریت ریسک مربوط به اندازه، ماهیت و پیچیدگی کسب‌وکار بیمه، وضع می‌کند.

۴-۵. حسابرسی داخلی

هیئت مدیره باید از وجود حسابرس داخلی اطمینان یابد که «حسابرسی‌های عینی، مستقل و ریسک محور» فرآیندها و ساختار شرکت را انجام داده و تمامی مسائل مربوطه را به موقع، به هیئت یا یکی از کمیسیون‌هایش گزارش می‌دهد.

هیئت مدیره و هر یک از کمیسیون‌های مربوطه

هیئت مدیره باید همراه با رشد فعالیت‌های بیمه‌گر، سعی در توسعه و حفظ سطح مناسبی از تخصص و دانش داشته باشد.

هیئت مدیره باید زمان کافی برای انجام مسئولیت‌ها و تعهداتش اختصاص دهد. هیئت مدیره شرکت مادر [اصلی] باید با ریسک‌های اصلی و مسائلی که موجودیت و هویت گروه را تحت تأثیر قرار می‌دهند، آشنا باشد.

۶-۲. ضوابط مناسب

اعضای هیئت مدیره، مدیریت ارشد و کارمندان اصلی بیمه‌گر باید برای انجام وظایفشان شایسته و مناسب باشند. این موضوع مستلزم آن است که دارای صداقت، شایستگی، تجربه و ویژگی‌های مناسبی باشند. همچنین باید کاملاً با وظایفشان در حاکمیت شرکتی آشنا باشند و قادر به اعمال قضاوت درست دربارهٔ امور بیمه‌گر باشند. عدم انجام صحیح وظایف توسط اعضای هیئت مدیره، زمینه عزل آنها از هیئت مدیره را فراهم می‌کند.

۶-۳. شرایطی برای صاحبان اصلی یا سهام‌داران کنترلی^۱

صاحبان اصلی یا سهام‌داران کنترلی باید برای انجام وظایفشان شایسته باشند. این امر مستلزم آن است که آنان حداقل، امانت‌دار بوده و دارای شرایط مناسب و موقعیت مالی بدون شبهه و درستی باشند. صاحبان پیشنهاد شده باید ذخائری را برای فراهم آوردن حداقل سرمایه مورد نیاز، داشته باشند.

۷. تضاد منافع

اعضای هیئت مدیره و مدیریت ارشد باید از تضاد منافع یا از تضاد منافع مشخصی اجتناب نمایند که ممکن است مانع انجام کامل وظایف توسط آنان شود.

هیئت مدیره باید سیاست‌هایی را تنظیم کند که

مصادیق تضادهای منافع را مشخص کرده و این سیاست‌ها را به‌طور منظم بازبینی کند. این سیاست‌ها باید شامل روش‌ها و فرآیندها برای اعضای هیئت، مدیریت و کارمندان، به‌منظور گزارش تضادهای بالقوه باشند، هیئت مدیره باید تضمین نماید که مدیریت ارشد این سیاست‌ها را اجرایی می‌کند.

۷-۱. مغایرت‌ها

اعضای هیئت مدیره و مدیران ارشد نباید همزمان دو جایگاه را برای یک بیمه‌گر داشته باشند (یعنی با یک موجودیت حقوقی) که این موضوع ممکن است منجر به یک تضاد اساسی شود.

جداسازی جایگاه رئیس هیئت مدیره و مدیر اجرایی، شیوه مناسبی به‌نظر می‌رسد. در جایی که این جایگاه‌ها به یک شخص تخصیص می‌یابد، باید کنترل‌های مناسبی اجرایی شود تا تضمین کند که مدیریت به‌طور مناسب پاسخ‌گوی هیئت مدیره است.

۷-۲. پرداخت حقوق و مزایا

سیاست پرداخت برای اعضای هیئت مدیره و مدیریت ارشد باید با توجه به عملکرد افراد و نیز عملکرد بیمه‌گر

۱. Controlling Shareholder: سهام‌داری که معمولاً مالکیت بیش از ۵۰٪ از سهام دارای حق رأی شرکت را در اختیار دارد.

بیمه‌گران باید، حداقل به‌طور سالانه، صورت‌های مالی را ارائه دهند و این صورت‌ها را در دسترس ذی‌نفعان قرار دهند.

هیئت مدیره باید آن دسته از سیاست‌های خود را که مشخص‌کننده تضاد منافع، رفتار عادلانه مشتریان و اشتراک اطلاعات با ذی‌نفعان است، ارائه کند. همچنین، سازوکار جبران خسارت باید برای بیمه‌گذاران افشا شود.

۸. اکچوئری

۸-۱. تعیین یا تخصیص اکچوئر

بیمه‌گر باید اکچوئری را معرفی نماید که -حداقل در مؤسسات بیمه زندگی- به هیئت مدیره و مدیریت ارشد، گزارش دهد. گزارش عملکرد اکچوئری باید ترجیحاً توسط اکچوئر تعیین شده انجام شود. همچنین ممکن است این کار توسط مدیر بیمه‌گری انجام شود که باید امکان گزارش مستقیم یا ارائه گزارش توسط مشاور خارجی را به هیئت مدیره داشته باشد.

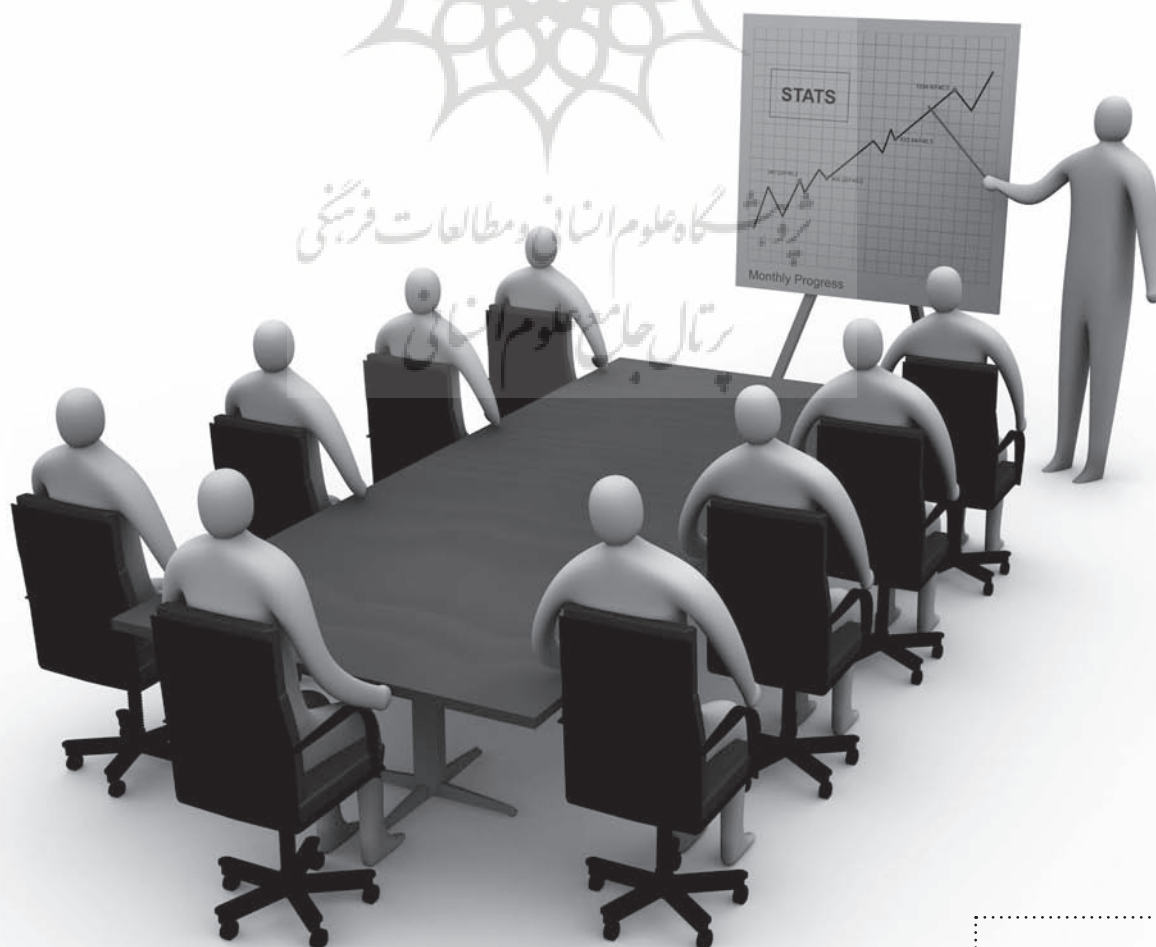
انجام گیرد. سیاست پرداخت نباید واجد انگیزش‌هایی باشد که انجام رفتارهای نامناسب را ترغیب کند.

هیئت مدیره باید تضمین کند که مدیریت ارشد سیاست‌هایی را اجرایی می‌کند که مانع (یا به‌طور مقتضی محدودکننده) فعالیت‌ها، روابط یا موقعیت‌هایی است که ممکن است از کیفیت حاکمیت شرکتی، مانند پرداخت وام به اعضای هیئت مدیره یا سهام‌داران کنترلی بکاهد.

۳-۷. افشای و شفافیت

بیمه‌گران ملزم به افشای اطلاعات درباره وضعیت مالیشان و ریسک‌هایی هستند که در معرض آنها قرار دارند. اطلاعات افشا شده باید همواره مربوط، به‌موقع، در دسترس، جامع و معنادار، دارای روایی، قابلیت مقایسه و منسجم باشند.

این اطلاعات شامل اطلاعات کمی و کیفی درباره وضعیت مالی و عملکرد مالی و تشریح حاکمیت شرکتی است.

۲-۸. استقلال اکچوئر

اکچوئر باید به روشی مستقل عمل نماید تا از تضاد منافع «که ممکن است اتفاق بیفتد» اجتناب ورزد. به اکچوئرها نباید اجازه داد به‌طور همزمان دو جایگاه را نزد یک بیمه‌گر داشته باشند، زیرا این موضوع ممکن است منجر به تضاد اساسی شود.

۳-۸. شرایط

اکچوئر باید دارای استانداردهای صلاحیت و مهارت مطابق با استانداردهای تعیین‌شده توسط هیئت‌های حرفه‌ای باشد و باید دارای استانداردهای مناسب اخلاقی و انضباطی باشد.

۴-۸. دسترسی به هیئت مدیره، کمیته حسابرسی و**حسابرس خارجی**

اکچوئر باید دسترسی مستقیم به هیئت مدیره یا کمیسیونی از هیئت مدیره، مانند هرگونه کمیته حسابرسی داشته باشد. همچنین اکچوئر باید مسائل مربوطه را به هیئت مدیره به‌طور به موقع گزارش دهد و تمامی گزارش‌های مربوطه را به هیئت مدیره ارائه دهد و قادر به گزارش و ارتباط با حسابرس خارجی درباره مسائل مربوطه انجام وظایف خاصش باشد.

۵-۸. گزارش دهی به ناظر

تمامی گزارش‌ها و مستندات مورد تأیید توسط اکچوئر باید در دسترس ناظر باشد.

۹. حسابرس خارجی**۱-۹. انتصاب**

حسابرس خارجی باید در جلسه عمومی سهام‌داران یا اعضای بیمه‌گر منصوب شود. حسابرس خارجی باید حساب‌های بیمه‌گر را حداقل به‌طور سالانه تأیید نماید.

۲-۹. استقلال

حسابرس خارجی باید مستقل از بیمه‌گر، هیئت مدیره و مدیریتش باشد. شرکای حسابرسی بیمه باید به نوبت به‌طور دوره‌ای جابه‌جا شوند.

۳-۹. شرایط

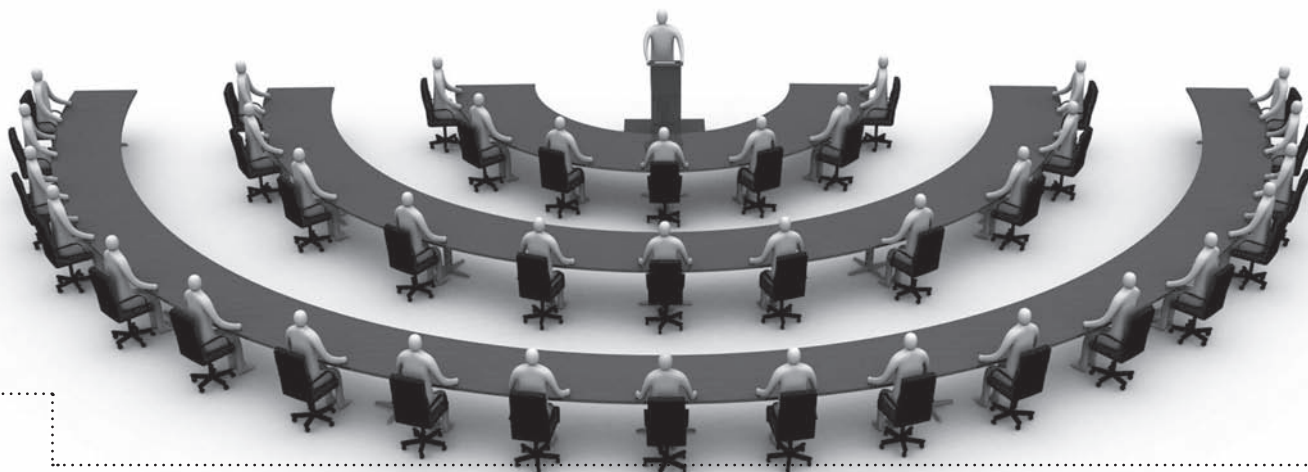
حسابرس خارجی باید دارای استانداردهای صلاحیت و مهارت مطابق با استاندارد تعیین شده توسط هیئت‌های حرفه‌ای و نیز استانداردهای مناسب اخلاقی و انضباطی باشد.

۴-۹. دسترسی به هیئت و کمیسیون حسابرسی

حسابرس خارجی باید دسترسی مستقیم به هیئت مدیره یا کمیسیونی از هیئت مانند کمیته حسابرسی داشته باشد. حسابرس خارجی باید مسائل مربوطه را به موقع به هیئت مدیره گزارش دهد و تمامی گزارش‌های مربوطه را به هیئت مدیره ارائه دهد.

۵-۹. گزارش دهی به ناظر

تمامی گزارش‌ها و مستندات مورد تأیید حسابرسی باید توسط حسابرس خارجی در دسترس ناظر قرار گیرد. حسابرس خارجی باید ناظر را فوراً از هر نوع پیشامدی آگاه نماید که ممکن است به طور جدی

وضعیت مالی بیمه‌گر، حسابداری یا شرایط مدیریتش و سازماندهی هر نوع تخلف‌های کیفری و بی‌قانونی «اختلالات مقرراتی» اساسی را تحت تأثیر قرار دهد.

۱۰. نظارت

ناظر باید حاکمیت شرکتی را به‌عنوان ابزار حمایت از بیمه‌گذار در نظر بگیرد.

ناظر باید قدرت ارائه رهنمون درباره حاکمیت شرکتی صحیح برای بیمه‌گران را داشته باشد. در تنظیم رهنمون، ناظران باید بپذیرند که بیمه‌گران ممکن است راهکارهای مختلفی را برای حاکمیت شرکتی، متناسب با اندازه، ماهیت، پیچیدگی «فعالیت بیمه‌گر»، ساختار و نمودار ریسک بیمه‌گر، اتخاذ نمایند. فرآیند نظارتی باید این موضوع را در ارزیابی حاکمیت شرکتی بیمه‌گر مدنظر قرار دهد.

ناظر باید پیروی بیمه‌گر از استانداردها و اصول حاکمیت شرکتی قابل اجرا را الزامی نموده و بررسی نماید. وی باید مشخص نماید که آیا بیمه‌گر شیوه‌ها و سیاست‌های صحیح حاکمیت شرکتی را اتخاذ نموده و آنها را به‌طور کارآمد اجرایی کرده است.

انتصاب حسابرسان خارجی و اکچوئرهای ممکن است تحت بررسی نظارتی باشد. عزل و جابه‌جایی یا عدم‌پذیرش در صورتی که حسابرس خارجی یا اکچوئر از الزامات مناسب و شایسته پیروی نمی‌کنند یا در انجام مناسب وظایف و عملکردها ناتوان هستند، لازم است. ناظر باید مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی بیمه‌گر را بررسی نماید و کفایت آنان را با توجه به اندازه، ماهیت و پیچیدگی کسب‌وکار بیمه‌بازینی نماید و در صورت لزوم، موظف به تقویت مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی است.

ناظر باید طرح‌های مالکیت مؤثر یا هر نوع منافع دیگر بیمه‌گر را که منجر به اعمال کنترل بر روی بیمه‌گر توسط آن مالک به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم، به تنهایی یا با همکار(ان)، می‌شود، تأیید یا رد نماید.

ناظر باید اطلاعات افشا شده توسط بیمه‌گران را بازبینی و بررسی نماید و اقدامات لازم را به‌منظور اطمینان از مطلوبیت الزامات افشاگری انجام دهد.

ناظر باید این موضوع را الزامی نماید که ساختار گروه‌های مالی شامل مالکان کنترلی بالقوه و واقعی بیمه‌گران، تا آن حد شفاف باشد که مانع نظارت گروه‌های بیمه‌ای نشود.

ناظر باید توجه هیئت مدیره و مدیریت ارشد را به هر نوع مشکلی جلب کند که از طریق فعالیت‌های نظارتی‌شان به آنها پی می‌برد و آنها را ملزم نماید تا اقدامات اصلاحی را در زمان مناسب انجام دهند.

منبع:

International Association of Insurance Supervisors (IAIS) 2007, *Extract from recommendations on corporate governance: main elements of insurer's corporate governance*, IAIS.